

**KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTO
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL PRITARIMO RAŠTUI DĖL VALSTYBĖS LŪKESČIŲ VALSTYBĖS ĮMONEI
„LIETUVOS PAMINKLAI“**

2017 m. birželio 1 d. Nr. Į-117
Vilnius

Vykdydama Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimo Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“, 17 punktą,

pritariu Raštui dėl valstybės lūkesčių valstybės įmonei „Lietuvos paminklai“ (pridedamas).

Direktorė

Diana Varnaitė

RAŠTAS DĖL VALSTYBĖS LŪKESČIŲ VALSTYBĖS ĮMONEI „LIETUVOS PAMINKLAI“

1. Įmonės veiklos sritys, tikslas ir funkcijos.

VĮ „Lietuvos paminklai“ nuo 1991 m. įsteigimo, pakeitusi keletą valdymo formų – valstybinė įmonė, specialios paskirties uždaroji akcinė bendrovė, uždaroji akcinė bendrovė - 2008 metais vėl pertvarkyta į valstybės įmonę, kurios pagrindinė veikla ir tikslai išliko nepakitę: darbų, susijusių su kultūros paveldo objektų ir vietovių tvarkyba, jų priežiūra ir tvarkomųjų statybos darbų organizavimas, specialusis teritorijų planavimas, viešųjų paslaugų teikimas bei kita veikla, kuria siekiama tenkinti viešuosius interesus.

Sprendimą dėl įmonės „Lietuvos paminklai“ pertvarkymo iš uždarosios akcinės bendrovės į valstybės įmonę priėmė Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2007-02-27 nutarimu Nr. 241 (toliau – LRV nutarimas). LRV nutarimo 1 punktu nustatytas VĮ „Lietuvos paminklai“ pagrindinis veiklos tikslas – kultūros paveldo objektų ir vietovių tvarkyba, jų priežiūra ir tvarkomieji statybos darbai, specialusis teritorijų planavimas, o 2 p. įgaliojo Kultūros paveldo departamentą prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas) įgyvendinti VĮ „Lietuvos paminklai“ savininko teises ir pareigas.

Lietuvos Respublikos Seimas 2007-07-27 Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo Nr. X-1267 (toliau – NKPAĮ) 5 str. 10 d. 4 p. įtvirtino nuostatą, kad Departamentas rengia nekilnojamojo kultūros paveldo apskaitos, paveldotvarkos ir kontrolės programas, organizuoja jų vykdymą, o šių programų ar jų dalių įgyvendinimą gali pavesti pavaldžioms įmonėms. Departamento struktūroje nėra struktūrinio padalinio, galinčio atlikti programų vykdymo organizavimo ir įgyvendinimo funkcijas, o VĮ „Lietuvos paminklai“ yra vienintelė pavaldi Departamentui valstybės įmonė, todėl ji atitinka specialaus įstatymo - NKPAĮ 5 str. 10 d. 4 p. - reikalavimus. Vadovaujantis NKPAĮ 5 str. 10 d. 4 p. nuostata, Departamento pavedimu valstybės įmonė „Lietuvos paminklai“ įgyvendina nekilnojamojo kultūros paveldo paveldosaugos programas (Paveldotvarkos, Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarties dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje (paveldotvarka) įgyvendinimo bei Jono Pauliaus II piligrimų kelio kūrimo ir jo objektu pritaikymo (paveldotvarka) piligrimų ir turizmo reikmėms).

Lietuvos Respublikos Seimas 2008-07-03 Kilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo Nr. X-1682 (toliau – KKVAĮ) 4 str. 3 d. 7 p. įtvirtino nuostatą, jog Departamentas finansuoja kultūrinę vertę turinčių kilnojamųjų daiktų įrašymą į Kultūros vertybių registrą, į Kultūros vertybių registrą įrašytų kilnojamųjų kultūros vertybių, taip pat vertybės, kuri yra viena iš nekilnojamojo kultūros paveldo statinio vertingųjų savybių, tyrimus, konservavimą, restauravimą, apsaugos priemonių įrengimą ir pažinimo sklaidą iš Departamentui skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, o šių darbų ar jų dalių įgyvendinimą Departamentas gali pavesti pavaldžioms įmonėms. Atsižvelgiant į šių specialių įstatymų nuostatas, įstatymuose nurodytus darbus Departamentas paveda vienintelei pavaldžiai įmonei VĮ „Lietuvos paminklai“.

Departamentas, pavesdamas Paveldotvarkos programos įgyvendinimą VĮ „Lietuvos paminklai“, taip pat vadovaujasi Nekilnojamųjų ir kilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo darbų finansavimo tvarkos aprašo, patvirtintu Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. ĮV-524, 2.5 punktu (išsaugojimo darbų valdytojas yra valstybės įmonė, kuriai įstatymų nustatyta tvarka gali būti pavestas programos įgyvendinimas) ir 35 punktu (Lietuvos Respublikos kultūros ministrui patvirtinus Paveldotvarkos programą, jos įgyvendinimą Departamentas gali pavesti išsaugojimo darbų valdytojui, su juo pasirašydamas pavedimo sutartį), o pavesdamas Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarties dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje (paveldotvarka) programos įgyvendinimą, vadovaujasi Nekilnojamųjų ir

kilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo darbų pagal Lietuvos Respublikos ir Šventojo Sosto sutarties dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros srityje (paveldotvarka) programą finansavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. IV-559.

Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme įtvirtinta, kad vienas iš pagrindinių nacionalinio saugumo objektų yra kultūros paveldas. Valstybės pareiga - išsaugoti ir puoselėti nacionalinės kultūros tapatumą, sudaryti ekonomines, technologines ir teises sąlygas kultūros paveldo apsaugai, užtikrinti lietuvių tautos ilgalaikių gyvybinių interesų apsaugą, saugant kultūros paveldą. Įmonė veikia kaip Nacionalinio saugumo subjektas, tiesiogiai dalyvaudamas vieno iš nacionalinio saugumo objektų, įteisinto nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo – kultūros paveldo – tvarkybos procese.

Atsižvelgiant į įmonėi keliamus tikslus, siekiant užtikrinti galimybę pritraukti aukščiausios kvalifikacijos profesionalus kultūros paveldo išsaugojimui, valstybės įmonė, vykdanči atitinkamas funkcijas, veikia lanksčiau bei profesionaliau nei objektų valdytojai, tuo pačiu užtikrinamas efektyvus ir racionalus valstybės biudžeto lėšų panaudojimas. Įmonė yra sukaupusi ilgametę patirtį bei informaciją apie kultūros paveldo objektus, o tai sudaro prielaidas kokybiškai ir nuosekliai organizuoti tvarkybos, restauravimo, konservavimo ar projektavimo darbus. VĮ „Lietuvos paminklai“ yra vienintelė įmonė, valstybės įsteigta išimtinai kultūros paveldo saugojimui reikalingoms funkcijoms, nustatytoms minėtuose NKPAĮ 5 str. 10 d. 4 p. ir KKVAĮ 4 str. 3 d. 7 p.

VĮ „Lietuvos paminklai“ pagrindinis tikslas - kultūros paveldo išsaugojimas ir viešųjų interesų tenkinimas, tai yra darbų, susijusių su kultūros paveldo objektų ir vietovių tvarkyba, jų priežiūra ir tvarkomųjų statybos darbų organizavimas, specialusis teritorijų planavimas. Įmonės vykdoma veikla - kultūros paveldo objektų tvarkybos darbų valdytojo (užsakovo) funkcijų vykdymas, techninė priežiūra, projektų vykdymo priežiūra, specialiojo teritorijų planavimo dokumentų, individualių apsaugos reglamentų, tvarkybos darbų projektų ir rekonstravimo bei kapitalinio remonto darbų techninių projektų parengimas, vykdanči Departamento pavestas paveldotvarkos programas:

- Paveldotvarkos;
- Lietuvos Respublikos ir Šventojo sosto sutarties dėl bendradarbiavimo švietimo ir kultūros –
- Jono Pauliaus II Piligrimų kelio kūrimas ir jo objektų pritaikymas Piligrimų ir turizmo reikmėms;
- Žemaičių krikšto ir Žemaičių vyskupystės įsteigimo 600 metų jubiliejaus minėjimo 2009-2017 metų programa.
- Istorijos atminties puoselėjimo priemonių įgyvendinimas;
- Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo planavimo dokumentų rengimas;
- Kultūros paveldo objektų apsaugos zonų ir jų pozonių ribų planų rengimas;
- Kultūros paveldo objektų individualių apsaugos reglamentų, darbo sąnaudų normatyvų rengimas;
- Kultūros paveldo objektų tyrimai ir tvarkybos darbų projektų rengimas.

Įmonės pagrindinė veikla – paveldotvarkos programų įgyvendinimas yra nekomercinio pobūdžio. 2016 metais pavestų programų apimtys sudarė 65,9 proc., 2017 m. numatyta 80,2 proc.

visos įmonės darbų apimties. Teikiamų paslaugų kainas nustato Departamentas, kuris tvirtindamas jas siekia išlaidų optimizavimo. Įmonės vykdoma pagrindinė veikla yra nepelninga, Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašu įmonė priskirta 2 grupei.

Kita įmonės vykdoma veikla yra komercinio pobūdžio. Ją taip pat sudaro projektavimo, projektų vykdymo priežiūros, techninės priežiūros, užsakovo funkcijų vykdymo paslaugų teikimas, dalyvaujant kultūros objektų projektų įgyvendinimo srityje. Įmonė dalyvauja viešųjų pirkimų konkursuose, įgyvendinant valstybės investicijų programą, bei vykdant projektus, finansuojamus iš Europos Sąjungos 2014 – 2020 m. struktūrinės paramos lėšų. Laimėjusi konkursus, įmonė teikia sutartimi numatytas paslaugas. Ši veiklos dalis turi tendenciją mažėti, nes, supaprastinus specialistų kvalifikacinius reikalavimus, rinkoje atsirado daug dalyvių teikiančių techninės priežiūros, projektų vykdymo priežiūros, projektavimo, administravimo ir kitas inžinerines paslaugas.

Viešojo intereso (Departamento pavestų programų įgyvendinimo) ir komercijos (darbų, finansuojamų savininkų ir valdytojų lėšomis) tikslų siekimas yra vykdomas atsakingai, siekiant, kad įmonė dirbtų pelningai.

2. Veiklos lūkesčiai ir vertinimas

VĮ „Lietuvos paminklai“ turėtų siekti mažinti išlaidas, optimizuoti veiklos sąnaudas, racionaliai panaudoti materialinius išteklius. Įmonės nekomercinės veiklos sritis yra nepelninga, darbai ir paslaugos apie 90 proc. finansuojami iš valstybės biudžeto lėšų, todėl pageidaujama, kad finansinių skolų dalis siektų ne daugiau kaip 30 proc. nuo visos nuosavybės. Tai būtų vertinama kaip nuosavo kapitalo panaudojimo efektyvumo didinimas.

Tikimasi, kad Departamento pavestų įgyvendinti atitinkamų metų programų ir kultūros paveldo objektų valdytojų pagal sutartis finansuotų darbų ir paslaugų įvykdymas sieks 100 procentų ir finansinius metus įmonė baigs be nuostolių. Taip pat turi būti siekiama, kad kritinio likvidumo koeficientas būtų ne mažesnis nei 1,5, nuosavo kapitalo grąža – 5, veiklos rentabilumas – 0,25.

Tikimasi, kad įmonės veiklos rezultatus bus galima vertinti papildomai įvertinant ir nefinansinius rodiklius. Tiek komercinių, tiek nekomercinių funkcijų vykdymas turi būti grįstas efektyviu lėšų panaudojimu, todėl įmonės strategijoje turėtų atsispindėti efektyvaus veikimo ir sąnaudų valdymo kriterijai.

Atsižvelgiant į tai, kad valstybės įmonei „Lietuvos paminklai“ numatoma vykdyti specialiuosius įpareigojimus, Departamentas tikisi, kad įmonės vykdomų specialiųjų įpareigojimų apskaita bus aiškiai atskirta nuo komercinės veiklos apskaitos.

3. Atskaitomybė

VĮ „Lietuvos paminklai“ teikia Departamentui kiekvieno mėnesio pagal programas atliktų darbų ataskaitas, ketvirtines bei metines finansines ataskaitas. Pasibaigus finansiniams metams, VĮ „Lietuvos paminklai“ valdyba įvertina įmonės veiklą, finansinę atskaitomybę ir pelno paskirstymą ir pateikia Departamento direktoriui juos patvirtinti.

4. Kita informacija

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 19 straipsnio 2 dalimi, įmonės patikėjimo teise valdomą kompleksą pastatų Ukmergės rajono savivaldybėje, Siesikų seniūnijoje, Daugalių kaime, patenkančių į neprivatizuotinių buvusios Siesikų dvaro sodybos – istorijos ir kultūros paminklų sąrašą, įmonė siekia perduoti centralizuotam valstybės turto valdytojui. Siesikų dvaro sodyba nenaudojama ir nereikalinga valstybės įmonės „Lietuvos paminklai“ veiklai vykdyti, o jos priežiūrai, pastatų draudimui ir jų apsaugai kasmet skiriama apie 45 tūkst. Eur lėšų.

Įmonės veikla orientuota į vidaus rinką, jos tikslingumas apsiriboja ekonominės naudos elementais, tolimesnė veikla turėtų priklausyti nuo bendros valstybės valdomų įmonių valdymo politikos.

PRITARTA

Valstybės įmonės Turto bankas

2017-06-01 raštu Nr. (21.1-13)-SK4-6492